

BÁO CÁO TÌNH HÌNH SỐT RÉT 12 THÁNG NĂM 2012

1. Tình hình sốt rét 12 tháng năm 2012

- Trong năm tổng số bệnh nhân sốt rét 5.043 ca, trong đó số KST sốt rét 4.086 ca, 60 bệnh nhân sốt rét ác tính, có 01 ca tử vong do sốt rét. (Bảng 1)

a. So với cùng kỳ năm 2011

- Tình hình bệnh sốt rét trong năm 2012 ở khu vực có xu hướng giảm, các chỉ số về ký sinh trùng sốt rét, tử vong do sốt rét đều giảm so với năm 2011. (Bảng 2, 3)

- Bệnh nhân sốt rét năm 2012 giảm: 21,79% so với cùng kỳ (5.043/6.448).

- Ký sinh trùng sốt rét giảm 11,58% (4.086/4.621), trong đó *P.falciparum* giảm 11,18% (2.177/2.451).

- Bệnh nhân sốt rét ác tính năm 2012 giảm 30,23% (60/86) so với năm 2011.

- Có 01 ca tử vong do sốt rét: giảm 6 ca (1/7).

- Tổng số liều thuốc điều trị giảm: 22,19% (33.442/42.981).

- Tỷ lệ KST SR (+) /lam xét nghiệm giảm: (0,38%/0,46%).

b. Phân tích tình hình sốt rét 12 tháng đầu năm

- Về bệnh nhân sốt rét và sốt rét ác tính:

+ Tổng số bệnh nhân sốt rét năm 2012 giảm: 21,79% so với cùng kỳ (5.043/6.448).

+ Các tỉnh có BNSR tăng: An Giang 9,09% (24/22); Bến Tre 32,25% (41/31); Hậu Giang 80% (9/5).

+ Bệnh nhân SRAT giảm 30,23% (60/86), tỷ lệ SRAT/BNSR tăng (1,19%/1,334%). Các tỉnh có bệnh nhân SRAT tăng: Lâm Đồng 200% (3/1); BR-VT (1/0); Long An (2/0); Bến Tre (4/1); Hậu Giang (1/0).

- Về ký sinh trùng sốt rét:

+ Trong năm 2012 xét nghiệm được 1.081.155 lam và que thử, tăng 6,73% so với cùng kỳ năm 2011 (1.081.155/1.013.015). Tổng số KST (+) giảm 11,58% so với cùng kỳ (4.086/4.621). Tỷ lệ % KST sốt rét/lam là 0,38%, giảm 16,04% (0,38/0,46) so với cùng kỳ, trong đó *P.falciparum* giảm 11,18% (2.177/2.451). Tỷ lệ % *P.falciparum*/KST (+) là 52,58%, giảm (52,58%/53,04%).

+ Các tỉnh có KST SR tăng: An Giang 27,78% (23/18); Bến Tre 33,33% (40/30); Kiên Giang 12,5% (18/16); Đồng Tháp 9,1% (36/33); Trà Vinh 30% (26/20); Hậu Giang 125% (9/4); Cà Mau 92,3% (150/78).

- Về tử vong do sốt rét: Trong năm 2012 có 01 ca tử vong do sốt rét, giảm 6 ca so với cùng kỳ 2011.

- Việc tổ chức phun tẩm hóa chất đã được triển khai ở các địa phương. Với chủ trương hạn chế sử dụng hóa chất trong công tác phòng chống sốt rét, tránh lãng phí, để tập trung kinh phí cho các hoạt động khác tại địa phương, từ năm 2010, Viện Sốt rét - KST - CT TP. HCM đã thống nhất với các địa phương trong khu vực NB - LD tại các cuộc họp xây dựng kế hoạch PCSR. Khu vực Nam Bộ - Lâm Đồng trong năm 2012 đã triển khai được 82,63% so với kế hoạch (1.837.195/2.223.500), mặc dù kinh phí chương trình phòng chống sốt rét cấp muôn. (Bảng 4)

- Không có dịch sốt rét xảy ra năm 2012.

- Tình hình sốt rét tại các “điểm nóng”: (Bảng 5, 6)

Bảng 5. Diễn biến sốt rét tại các “điểm nóng”

Tháng	Xã Đăk Ô (H. Bù Gia Mập)		Xã Bù Gia Mập (H. Bù Gia Mập)		Xã Đăk Nhau (H. Bù Đăng)		Tổng cộng (03 xã)	
	BNSR	KST	BNSR	KST	BNSR	KST	BNSR	KST
Tháng 1	116	116	39	39	8	8	163	163
Tháng 2	96	96	18	18	17	17	131	131
Tháng 3	94	94	20	20	7	7	121	121
Tháng 4	68	68	31	31	8	8	107	107
Tháng 5	48	48	6	6	8	8	62	62
Tháng 6	32	32	27	27	9	9	68	68
Tháng 7	31	31	10	10	7	7	48	48
Tháng 8	17	17	5	5	6	6	28	28
Tháng 9	38	26	8	8	2	2	37	36
Tháng 10	14	14	5	5	6	6	25	25
Tháng 11	40	40	8	8	18	18	66	66
Tháng 12	69	69	35	35	25	25	129	129
Tổng cộng	652	652	212	212	121	121	985	985

+ Tỉnh Bình Phước tình hình sốt rét giảm so với cùng kỳ năm 2011: BNSR giảm 14,33% (2.983/3.482), tuy nhiên vẫn có một số huyện có số BNSR tăng như sau: TX. Đồng Xoài 20% (84/70), TX. Bình Long 3,03% (34/33), Huyện Đồng Phú 2,14% (143/140).

+ Riêng 03 xã trọng điểm sốt rét có số lượng BNSR giảm 15,38% so với cùng kỳ năm 2011 (985/1.164) nhưng vẫn ở mức độ cao và chiếm 33,02% (985/2.983) của tỉnh.

+ Tổng số KST SR 3 xã là 985, chiếm 35,43% (985/2.780) của tỉnh và chiếm 23,81% (985/4.137) của cả khu vực.

Bảng 6. Tình hình sốt rét tại các “điểm nóng” ở Bình Phước so với cùng kỳ

Tên xã	Năm 2011		Năm 2012		So sánh % tăng (+), giảm (-)	
	BNSR	KST	BNSR	KST	BNSR	KST
Xã Đăk Nhau	167	166	121	121	- 27,54	- 27,11
Xã Bù Gia Mập	259	259	212	212	- 18,15	- 18,15
Xã Đăk Ô	738	737	652	652	-11,65	- 11,53
Cộng	1.164	1.162	985	985	- 15,38	- 15,23

+ Số bệnh nhân sốt rét và ký sinh trùng sốt rét đều giảm so cùng kỳ năm trước với các tỷ lệ như: Đăk Nhau 27,54 % và 27,11%; Bù Gia Mập 18,15% và 18,15%; xã Đăk Ô 11,65% và 11,65% (Bảng 2).

- Viện Sốt rét - KST - CT TP. Hồ Chí Minh đã chỉ đạo, kiểm tra thường xuyên các hoạt động PCSR tại 03 xã:

+ Chỉ đạo Trung tâm PCSR tỉnh, Trung tâm Y tế huyện, Y tế xã phối hợp chính quyền kiểm tra chặt chẽ việc cấp thuốc tự điều trị cho các đối tượng đi rừng ngủ rẫy.

+ Chỉ đạo triển khai phòng chống véc tơ tập trung ưu tiên trọng điểm thực hiện vừa phun, vừa tẩm có chọn lọc cho 03 xã. Phun, tẩm bổ sung hoặc phun, tẩm lại các cụm dân cư chưa phun, tẩm hoặc bị bỏ sót.

+ Điều tra, giám sát véc tơ, chỉ định kịp thời các biện pháp can thiệp.

+ Tổ chức điều tra, xét nghiệm phát hiện ký sinh trùng sốt rét, điều trị các đối tượng mang ký sinh trùng sốt rét, đặc biệt tập trung các đối tượng khai thác gỗ, lâm sản trở về địa phương, các đối tượng làm nương rẫy.

+ Báo cáo kịp thời, báo cáo nhanh diễn biến tình hình sốt rét giữa các tuyến để kịp thời xử lý.

Trước tình hình một số trọng điểm sốt rét - sốt rét dai dẳng tập trung ở tỉnh Bình Phước, hằng năm bệnh nhân sốt rét (BNSR) tại đây luôn chiếm trên dưới 50% tổng số BNSR của toàn khu vực, thêm vào đó là sự xuất hiện của KST sốt rét kháng thuốc, do đó việc PCSR trở nên khó khăn, phức tạp hơn. Do đó, ngày 18/10/2012 Bộ Y tế tổ chức họp đánh giá tình hình sốt rét tại Bình Phước và đề xuất các giải pháp phòng chống.

Tại Nhà Bè, TP. HCM: Tình hình đã ổn định sau vụ sốt rét gia tăng vào cuối năm 2011, công tác theo dõi và điều trị sốt rét *P.vivax* triệt để. Số BNSR năm 2012 là 32 ca, toàn bộ là *P.vivax*. Trong năm 2012 không xảy ra hiện tượng bất thường nào. Tuy nhiên vẫn cần tiến hành điều tra, quản lý ca bệnh sốt rét *P.vivax* tái phát và theo dõi việc uống Primaquin phòng chống tái phát.

Tại ấp Giáp Nước, xã Vĩnh Trạch, TP. Bạc Liêu

Trong tháng 4/2012, tình hình bệnh nhân sốt rét gia tăng bất thường. Tổng số bệnh nhân sốt rét từ đầu năm đến 26/4 là 13 ca (12 *P.falciparum*, 1 *P.vivax*), trong đó từ ngày 20-26/04/2012 có tổng số 06 ca trong đó: 05 bệnh nhân sốt rét nhiễm *P.falciparum*, 01 *P.vivax*). TT YTDP Bạc Liêu đã có các biện pháp xử lý kịp thời.

Tại ấp Giồng Giữa A, xã Vĩnh Trạch Đông, TP. Bạc Liêu

Trong 27/11 - 2/12/2012, tình hình bệnh nhân sốt rét gia tăng bất thường. Tổng số bệnh nhân sốt rét là 5 ca (5 *P.falciparum*), TT YTDP Bạc Liêu đã có các biện pháp xử lý kịp thời.

- Các “điểm nóng” sốt rét mới:

+ Xã Đông Thới, Huyện Cái Nước, Tỉnh Cà Mau

Vào tháng 2/2012, tại ấp Mỹ Điền, ấp Nhà Thính B có 8 BNSR, trong đó có 7 KST, đều là *P.falciparum* và xuất hiện tại chỗ. TT YTDP tỉnh kết hợp với TTYT huyện đã triển khai các biện pháp phun và tẩm hóa chất, lấy lam chủ động và điều trị cho những BNSR đã phát hiện sốt, điều tra côn trùng phát hiện muỗi và bọ gậy *An.epiroticus* và *An.sinensis*. Tuy nhiên, không có bệnh nhân ác tính, tử vong. Đến tháng 6, 8/2012 phát hiện thêm 2 KST *P.falciparum* nội địa tại 2 ấp trên. Hiện tại Y tế xã, huyện tiến hành giám sát các ca bệnh đã phát hiện, đã điều trị, phát hiện các ca mới có thể có tại địa phương.

+ Xã Tân Sơn, Huyện Trà Cú, tỉnh Trà Vinh

Bệnh nhân sốt rét gia tăng vào cuối tháng 1, đầu tháng 2/2012 tại 2 ấp Chợ và ấp Đôn Chum phát hiện 2 bệnh nhân sốt rét nhiễm *P.falciparum*. Đối tượng mắc bệnh là người dân địa phương đi làm ăn tại Bù Gia Mập, Bình Phước trở về địa phương đón Tết âm lịch. TTYT huyện, trạm y tế xã lấy 16 lam của các đối tượng có sốt, đi Bình Phước trở về phát hiện 9 bệnh nhân có *P.falciparum*. Tiếp đó, TT YTDP tỉnh và TTYT huyện đã lấy lam 300 người dân tại đó phát hiện 13 BNSR, SRAT: 0, chết do SR: 0, trong đó có 13 KST, đều là *P.falciparum*. Bệnh nhân sốt rét có KST đều là ngoại lai. Trung tâm đã cấp thuốc điều trị bằng CV-Artecan cho tất cả người dân đã lấy lam xét nghiệm sốt rét. Không phát hiện bệnh nhân mắc sốt rét tại chỗ. Điều tra côn trùng, phát hiện *An.subpictus* và *An.vagus*, không tìm thấy véc tơ truyền bệnh chính. Tại điểm nóng sốt rét, y tế địa phương không tiến hành các biện pháp phun tẩm phòng chống véc tơ tại chỗ. Đến nay, tình hình sốt rét ở đây đã ổn định, không phát hiện ca mắc mới.

- Các đơn vị đã tổ chức các hoạt động truyền thông hưởng ứng Ngày Thế giới phòng chống sốt rét 25/4 với chủ đề “*Duy trì các thành quả đạt được. Cứu sống nhiều bệnh nhân sốt rét. Tăng cường đầu tư cho phòng chống sốt rét*”.

c. Các hoạt động giám sát

- Giám sát véc tơ sốt rét tại các địa phương nhận thấy số muỗi bắt được có thành phần loài khá phong phú gồm 5 loài: *An.barbirostris*, *An.dirus*, *An.maculatus*, *An.philippinensis*, *An.sinensis*, *An.vagus*, trong đó đã bắt được muỗi *An.dirus* là vector truyền bệnh chính (Bình Phước tháng 6/2012).

- Trong khuôn khổ chương trình quốc gia đã thực hiện 100% kế hoạch giám sát DTSR tới các tỉnh trong khu vực.

- Công tác kiểm tra hoạt động điểm kính hiển vi đã thực hiện thực hiện kiểm tra tại 54 điểm kính trong đó: yếu (1), trung bình (7), khá (25), tốt (21)

- Tỷ lệ lam soi sai, sót thấp, kể cả sai chủng loại. Kết quả kiểm tra soi lam của các tỉnh đều soi đúng đạt 99,91%, trong đó Bình Phước soi sai: 16/11.191 (0,143%), Bình Dương 1/112 (0,893%), Long An 1/1.738 (0,058%), Tây Ninh 1/711 (0,141%), Sóc Trăng 1/615 (0,163%), Bến Tre 2/2.099 (0,095%), Đồng Tháp 1/1.848 (0,054%), Cà Mau 2/1.656 (0,121%), TP. HCM 2/1.533 (0,13%). Hầu hết các tỉnh đều gửi lam kiểm tra định kỳ.

Nơi nhận:

- Cục YTDP (để b/c);
- Ban Quản lý DAQG PCSR;
- TTYTDP (TTPCSR) NB-LĐ;
- Ban Biên tập website Viện;
- Lưu VT, DT, KH.

VIỆN TRƯỞNG

Lê Thành Đồng